

Risicofactoren voor otitis media bij zeer jonge kinderen

M.L. Sassen

Het natuurlijk beloop van otitis media is zeer variabel en vaak onvoorspelbaar. De etiologie en pathogenese zijn nog steeds niet geheel duidelijk en de behandeling is onderwerp van veel discussie.

De gevolgen op langere termijn, zowel op otologisch en audiologisch gebied, als op de ontwikkeling van taal

en spraak, zijn nog steeds onvoldoende bekend. Bestudering van predisponerende omgevingsfactoren vergroot de kennis over de aard van deze aandoening.

Bij een groep van 289 kinderen, die tussen 1987 en 1990 drie consultatiebureau's in de Leidse regio bezochten, werden predisponerende factoren voor het optreden van otitis media onderzocht. Rond de leeftijd van 9 maanden had 50% van de kinderen al eens een periode doorgemaakt met middenooreffusie; bij bijna alle kinderen (91.8%) werd minstens éénmaal OME gediagnostiseerd tijdens de observatie periode.

Het hebben van oudere broers of zusters was de belangrijkste risicofactor. Andere significante risicofactoren voor de kans op OME waren: het doormaken van acute otitis media (AOM), leeftijd, veelvuldig otitiden in de familie en bovenste luchtweginfecties.

De kans op het optreden van OME werd wel beïnvloed door de maand waarin het bezoek plaatsvond, maar een duidelijke schommeling van zomer en winter vonden we niet; dit is een belangrijk verschil met de steeds gevonden seizoensvariatie bij oudere kinderen. De kans op AOM nam toe bij verslechtering van het tympanogram. Bijna de helft van het aantal kinderen (44 %) maakte minstens één maal AOM door tijdens de observatie-periode; het risico was het

hoogst rond de 20e levensmaand. Bij kinderen die borstvoeding kregen, was de kans op AOM significant verlaagd tot 4 maanden na het staken van de borstvoeding, daarna verminderde het beschermende effect van de borstvoeding vrij snel, en 12 maanden na staken was de kans op AOM weer gelijk aan de kans bij kinderen die nooit borstvoeding hadden gekregen. Andere significante risico-factoren voor het optreden van AOM waren het aantal oudere broers of zusters en socio-economische status.

In een tweede populatie kinderen die te vroeg of met een te laag geboortegewicht waren geboren (Project Onderzoek Praematuritas en Small-for-gestationalage: POPS) werd het vóór komen van bovenste luchtweginfecties, otitis media en gehoorverlies onderzocht: vroeggeboorte en een laag geboortegewicht bleken geen risicofactoren te zijn voor de ontwikkeling van middenoor-problemen in de jeugd; de medische consumptie voor KNO-aandoeningen was echter wel hoger dan in het algemeen bij Nederlandse kinderen van deze leeftijdsgroep. De frequentie van perceptief gehoorverlies was in deze studiegroep vijftien maal zo hoog als in de normale populatie.

Kinderen met geleidingsgehoorverlies hadden evenals de kinderen met perceptief gehoorverlies een grotere kans op een achterstand in de taal- en spraakontwikkeling.

De blootstelling aan predisponerende omgevingsfactoren voor otitis media is voor kinderen die nog niet naar school gaan niet hetzelfde als voor oudere kinderen. Als risico-factoren worden geanalyseerd, dient dit voor beide groepen afzonderlijk te gebeuren. Het is bovendien noodzakelijk om onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van otitis media: (recidiverende) acute otitis media of (persisterende) otitis media met effusie.

Ziekenhuis Rijn Noord, afd. KNO
Delftzichtweg 2, 2402 NB Alphen al d Rijn
Dr. M.L. Sassen, KNO-arts

Samenvatting van het proefschrift "Risk factors for otitis media in infancy"
M.L. Sassen Verdedigd op 3 mei 1995 te Leiden
Promotor: prof. dr. J.J. Grote
Co-promotor: dr. R. Brand.